

คู่มือการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษา

นางสาวรุ่งอรุณ ส่วงวล
ศึกษานิเทศก์

วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

เอกสารหมายเลข ๒๓/๒๕๖๖

คำนำ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นกลุ่มที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จึงให้ศึกษานิเทศก์จัดทำคู่มือปฏิบัติงานรายบุคคลขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีทิศทางและบรรลุเป้าหมายของการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสืบไป

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาต่อไป

รุ่งอรุณ สัจवाल

ศึกษานิเทศก์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล.....	๑
ส่วนที่ ๒ งานในหน้าที่รับผิดชอบ.....	๒
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาที่รับผิดชอบ.....	๑๓
ส่วนที่ ๔ ทิศทางการนิเทศ.....	๑๔
ส่วนที่ ๕ กรอบการนิเทศติดตามประเมินผลและพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา.....	๒๕
ภาคผนวก.....	๔๑
มาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์.....	๔๒

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นางสาวรุ่งอรุณ
อายุ ๓๙ ปี

นามสกุล สัจवाल
อายุราชการ ๑๖ ปี

๒. คุณวุฒิทางการศึกษา

- วุฒิปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วุฒิปริญญาโท ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๓. ตำแหน่ง

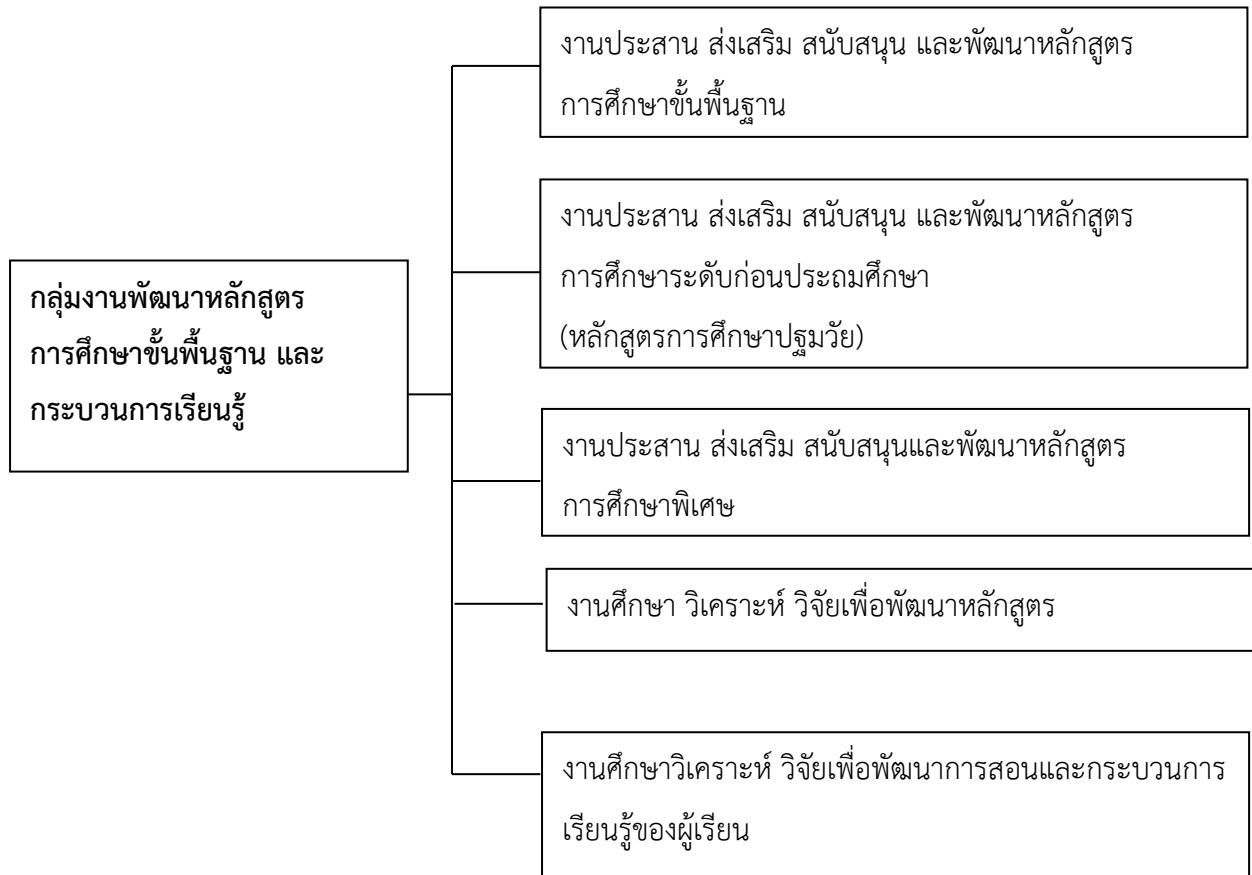
- ศึกษานิเทศก์ ตำแหน่งเลขที่ ๙๖

๔. ทำหน้าที่

- ศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ ๒ งานในหน้าที่รับผิดชอบ

กรอบงานกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้

จากแผนผังกรอบงานกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ข้างต้น งานในหน้าที่ที่ รับผิดชอบ มีดังนี้

งานประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

คำจำกัดความ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Curriculum) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยส่วนที่เป็นแกนกลางซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนที่มีสาระสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดกำหนดกรอบหลักสูตร ร่วมกับสถานศึกษาในสังกัด และท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดเพิ่มเติมขึ้นเองได้ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education) หมายถึง การศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้าน ในการที่จะเข้ารับการศึกษาต่อไป การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอาจจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาล ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หรือมัสยิด หรือจัดเป็นชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

การศึกษาพิเศษ (Special Education) หมายถึง การจัดการศึกษาให้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กพิการซ้ำซ้อน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสายตา เด็กที่มีความบกพร่องด้านการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์ และสังคม หรือเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งเด็กกลุ่มพิเศษเหล่านี้ ไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (Local Curriculum Framework) หมายถึง กรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น สถานศึกษาในสังกัดจะใช้ข้อมูลในกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรักและหวงแหนมรดกทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการแก้ปัญหาการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพในชุมชน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๒ ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดผลและประเมินผล แนวทางการวัดผลและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ รวบรวมศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคม และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๑.๓ ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๕ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของสถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

๑.๖ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สถานศึกษาในสังกัด และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

๑.๗ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้เกิดการปรับปรุง/ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

๑.๘ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตร

๑.๙ สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/ การพัฒนาหลักสูตร

๒. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๒.๑ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย นโยบายและแผนการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

๒.๒ ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๓ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้สามารถบริหารจัดการและวางแผนการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

๒.๔ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทรารมดี สถานศึกษาในสังกัด และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการดำเนินการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

๒.๕ ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เช่น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทรารมดี

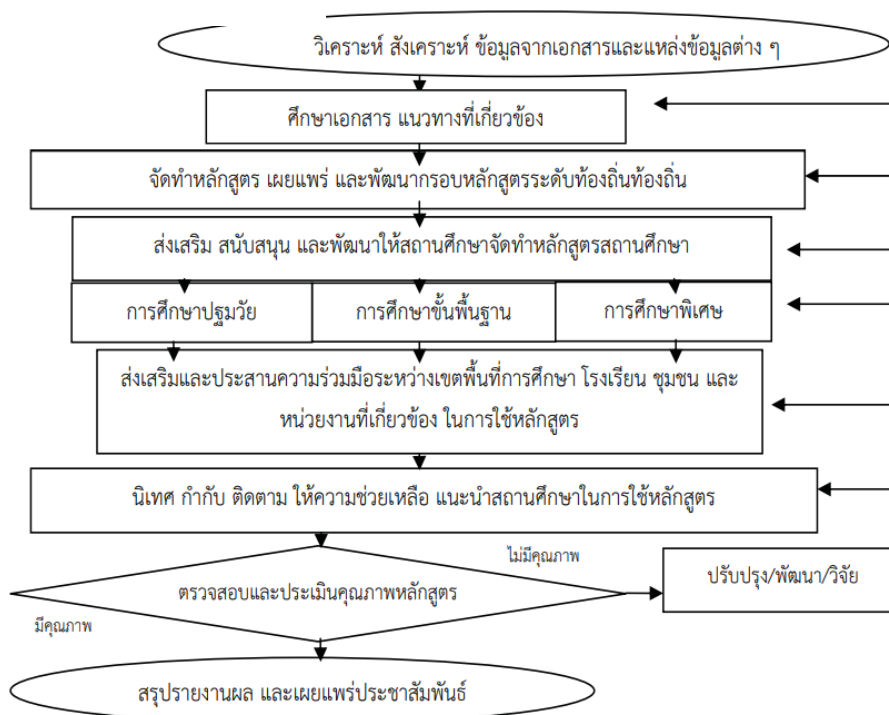
๒.๖ นิเทศ กำกับ ติดตามให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้สามารถคัดกรองและวินิจฉัยผู้เรียนสามารถปรับปรุง/ พัฒนาแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามความต้องเฉพาะบุคคลตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ

๒.๗ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตร

๒.๘ สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/ การพัฒนาหลักสูตร

แผนผังการปฏิบัติงาน

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

๑. นักเรียนก่อนวัยเรียนได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งในสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนและมีผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและมีความทันสมัย

๒. ผู้ปกครองทางร่างกาย สติปัญญา ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษมีโอกาสเข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งในสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนและมีผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและมีความทันสมัย

๓. นักเรียนวัยเรียนทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐
๓. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

๒๕๕๑

๔. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๕. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๖. แนวทางการวัด และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๗. แนวทางการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๘. แนวทางการตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๙. แนวทางในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๑๐. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๑๑. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๑๒. หลักสูตรการศึกษาพิเศษ
๑๓. พระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อคนพิการ พุทธศักราช ๒๕๕๑

งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย
๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และสถานศึกษาในสังกัด

ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการศึกษา วิจัยและเป็นแหล่งศึกษาให้กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๒ ประเด็น คือ

๑. การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายและจุดเน้น และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา
๒. การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อผลักดันให้มีการพัฒนากระบวนการจัดทำหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำจำกัดความ

การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเป็นการจัดทำ หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นรากฐานอยู่เลย การพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมไปถึงการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

การสอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching/ Instruction) หมายถึง การดำเนินการของครูผู้สอน ซึ่งครอบคลุมถึงการวางแผนการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน/การจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้และการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Process) หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจ สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพตามที่มุ่งหวังในหลักสูตร

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Action Research) หมายถึง การบูรณาการกระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผนในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการ การสรุปผลการแก้ปัญหาและรายงานผล และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ทศทาง แนวปฏิบัติ นโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์

๑.๑ ศึกษา นโยบาย แผนงาน และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาและการใช้หลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครูและผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด

๑.๒ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

๑.๓ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและติดตามการพัฒนาและประเมินผลการใช้หลักสูตร

๒. ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒.๑ ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการนิเทศ การวิจัยและการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการประเมินคุณภาพผู้เรียน

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๓. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ

๔. ติดตาม ประเมินผล วิจัยการใช้หลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๔.๑ ประเมินคุณภาพหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

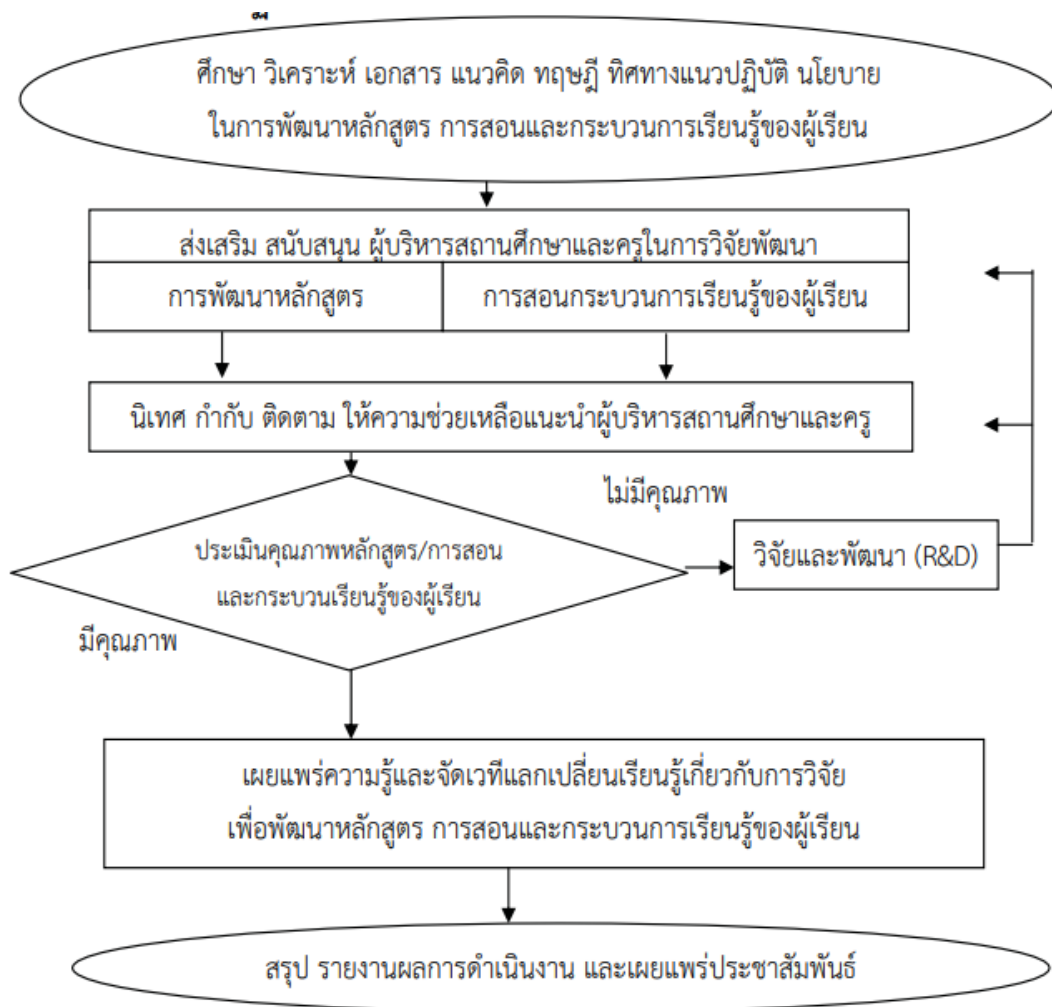
๔.๒ นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพครูและคุณภาพนักเรียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษารวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการบริหารจัดการหลักสูตรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๔.๓ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๕. ส่งเสริม สนับสนุนการเผยแพร่ความรู้และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๖. สรุปรายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แผนผังการปฏิบัติงาน

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สถานศึกษามีผลการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๓. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๔. แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐

งานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

๑. งานส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

๑.๑ ประสานงานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเครือข่ายการนิเทศในเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๒ จัดทำแผนการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

๑.๓ ดำเนินการและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเครือข่ายการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ

ที่หลากหลาย

๑.๓.๑ พัฒนาห้องเรียน หรือสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้

๑.๓.๒ จัดเวทีวิชาการ เผยแพร่นวัตกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๑.๓.๓ จัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้

๑.๓.๔ จัดตั้งเครือข่ายบุคคล ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ชมรมครู ชมรมผู้บริหาร ชมรมบุคลากรทางการศึกษา

๑.๔ จัดทำสรุปรายงาน และเผยแพร่เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือ และรูปแบบเครือข่ายนิเทศ

๒. รับผิดชอบงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีภาระงาน ดังนี้

๒.๑ พัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๒ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๓ พัฒนาระบบ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๔ พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการวัดและประเมินผลในการสนับสนุน แนะนำ และส่งเสริมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๕ พัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และการให้การสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๖ วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศการจัดการเรียนรู้การศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๓. งาน/โครงการที่รับผิดชอบ

๓.๑ โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล

๓.๒ การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน และการเขียน

๓.๓ โครงการเด็กเรียนร่วม

๓.๔ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

๓.๕ การแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss Recovery) ของผู้เรียน

๓.๖ การจัดการเรียนรู้หุ้ปัญหา

๔. หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ

๔.๑ คณะกรรมการดำเนินงานตามที่ได้รับคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

๔.๒ เวิร์กษาการณ์วันหยุดราชการ

๕. งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาที่รับผิดชอบ

โรงเรียนในความรับผิดชอบ : ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทรศพล

ที่	โรงเรียน	ตำบล/อำเภอ	ขนาด	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน
๑	วัดตะกาง	ตะกาง/เมือง	เล็ก	นางสาวณตา วรรณศิลป์ (รักษาราชการแทน)	อนุบาล ๑- ป.๖
๒	คลองขวาง	ท่ากุ่ม/เมือง	กลาง	นางพัชร์วิไล ชำปฏี	อนุบาล ๑- ม.๓
๓	บ้านทุ่งไถ่ดัก	ท่ากุ่ม/เมือง	เล็ก	นางนันทพร บุญเกิด	อนุบาล ๑ - ป.๖
๔	วัดอรุณดิตถาราม	ท่ากุ่ม/เมือง	กลาง	นางวันเพ็ญ ศรีประเสริฐ	อนุบาล ๑- ม.๓
๕	ชุมชนวัดท่าพริก (จริยาอุปถัมภ์)	ท่าพริก/เมือง	กลาง	นางกรรณิการ์ เทียนประสา	อนุบาล ๑- ม.๓
๖	วัดวิเวกวราราม (ศุภกิจวิบูล อุปถัมภ์)	เนินทราย/เมือง	เล็ก	นางอุทัย มีคุณ (รักษาราชการแทน)	อนุบาล ๑- ป.๖
๗	บ้านโพรงตะเฒ่า (จันทร์ประสิทธิ์ เคราะห์)	เนินทราย/เมือง	กลาง	นายสงเคราะห์ ปีสนานนท์	อนุบาล ๑- ป.๖
๘	บ้านไร่ป่า	เนินทราย/เมือง	กลาง	นายชัชวาลย์ แสงหา ทรัพย์	อนุบาล ๑- ป.๖
๙	วัดแหลมกลัด	แหลมกลัด/เมือง	กลาง	นางสาวกนกอร หงส์วิเศษ (รักษาราชการแทน)	อนุบาล ๑- ป.๖
๑๐	บ้านคลองประทุน	แหลมกลัด/เมือง	ใหญ่	นางสาวกนกอร หงษ์วิเศษ	อนุบาล ๑- ม.๓
๑๑	วัดสะพานหิน	แหลมกลัด/เมือง	กลาง	นางสาวณตา วรรณศิลป์	อนุบาล ๑- ม.๓

ประธานศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทรศพล

นายสงเคราะห์ ปีสนานนท์

ศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทรศพล

นางสาวรุ่งอรุณ สัจवाल

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราดที่รับผิดชอบศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทรศพล

นายวิชา ครุปิติ

ส่วนที่ ๔

ทิศทางการนิเทศ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นกลุ่มที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

วิสัยทัศน์

นิเทศการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน

หลักการ

๑. การนิเทศโดยใช้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นฐาน (School and Classroom based Supervision)
๒. ยึดหลักกัลยาณมิตรนิเทศ คือ ปัญญาธรรม เมตตาธรรมและความเป็นจริงในชีวิต (สุนทรวิวัฒน์, ๒๕๔๗)
๓. การสร้างองค์ความรู้แห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และการพัฒนาวิชาชีพครูในลักษณะ Professional learning community (PLC)
๔. ยึดหลักบูรณาการและการทำงานเป็นทีม
๕. การประกันคุณภาพทั้งระบบ ประกอบด้วย ระบบการบริหารจัดการ ระบบการเรียนการสอน และระบบการนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

๑. คุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย
  - ๑.๑ คุณภาพของเด็ก
  - ๑.๒ คุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ
  - ๑.๓ คุณภาพการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
๒. คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - ๒.๑ คุณภาพของผู้เรียน
    - ๒.๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
    - ๒.๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
  - ๒.๒ คุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ
  - ๒.๓ คุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. ทุกโรงเรียนในสังกัดได้รับการนิเทศไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง / ภาคเรียน
๒. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับการนิเทศไม่น้อยกว่า ๑ ครั้ง / ภาคเรียน

เชิงคุณภาพ

ทุกโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับดีเลิศขึ้นไป

รูปแบบการนิเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด กำหนดให้มีการนิเทศตามโครงการ “การนิเทศพัฒนาคุณภาพการศึกษา (นิเทศปกติ) โดยศึกษานิเทศก์สามารถเลือกใช้รูปแบบหรือเทคนิคการนิเทศตามดุลพินิจของตนอย่างอิสระรูปแบบการนิเทศที่ศึกษานิเทศก์นิยมใช้มี ดังนี้

๑. การนิเทศรายบุคคล

การแนะนำเป็นรายบุคคล (Individual Conference) การพบปะกันระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้โอกาสศึกษานิเทศก์ได้ทำงานเป็นรายบุคคลกับครูในเรื่องปัญหาทางวิชาการของแต่ละคน เป็นวิธีการที่ทั้งสองคนได้ทำงานร่วมกันกิจกรรมการนิเทศรายบุคคล ได้แก่

๑.๑ การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน

วิธีการนิเทศการศึกษาวิธีหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือการไปเยี่ยมชั้นเรียนในขณะที่ครูกำลังสอนการไปเยี่ยมชั้นเรียนจะทำให้เห็นสภาพที่เป็นจริงตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่ครูประสบอยู่เพื่อร่วมมือกับครูหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การไปเยี่ยมชั้นเรียนควรจะไปต่อเมื่อได้สร้างความสัมพันธ์กับครูเป็นอย่างดีแล้วเพราะครูจะได้ไม่มองศึกษานิเทศก์ ด้วยความหวาดกลัวระแวงสงสัยคิดว่าศึกษานิเทศก์จะมาจับผิดการไปเยี่ยมชั้นเรียน หากศึกษานิเทศก์ได้แจ้งวัตถุประสงค์ให้ครูล่วงหน้า การมานั้นไม่ใช่มาเพื่อจับผิดหรือเพื่อรายงานการปฏิบัติงานของครูแต่มาเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือครู เป็นพี่เลี้ยงครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานกำหนดวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมชั้นเรียน ตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นและปรึกษาหารือในรายละเอียดต่าง ๆ สำหรับศึกษานิเทศก์นั้น มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเยี่ยมชั้นเรียนที่ตติงนี้

๑) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ไม่ใช่ไปจับผิดเพียงให้ครูยอมรับว่าศึกษานิเทศก์มาเพื่อช่วยเหลือครู

๒) ศึกษานิเทศก์ควรจะไปพร้อมกับครูผู้สอนหรือภายหลังเล็กน้อยก่อนที่ครูจะเริ่มบทเรียน ศึกษานิเทศก์ไม่ควรจะแอบเดินย่อง ๆ เข้าไปหลังชั้นเพื่อสังเกตการสอนของครู

๓) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปนั่งอยู่ข้างหลังห้องเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นชั้นเรียนได้ทั่วถึงนั่งฟังอย่างเงียบ ๆ ด้วยท่าทีเต็มไปด้วยความสนใจและดูจนจบชั่วโมง

๔) ศึกษานิเทศก์ไม่ควรจะเข้าร่วมบทเรียนเป็นอันขาดนอกจากจะได้รับเชิญจากครู และนักเรียนให้เข้าร่วมด้วยเท่านั้น

๕) ศึกษานิเทศก์ควรจะต้องมีบันทึกเกี่ยวกับการสอนของครู ซึ่งจะเป็แนวทางให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูภายหลัง

๖) ศึกษานិเทศก์ควรจะไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอนมากกว่าหนึ่งครั้ง ในหนึ่งภาคเรียน เพื่อจะได้สังเกตดูความเจริญงอกงามของครูในด้านการสอนและดูผลงานการนิเทศของศึกษานิเทศก์เองต่อครูผู้สอน

หลังจากได้มีการเยี่ยมชั้นเรียนแล้วศึกษานิเทศก์ควรจะได้พบปะกับครูเป็นส่วนตัว เพื่อชี้แจงความคิดเห็นให้ครูฟังเปิดโอกาสให้ครูชี้แจงเหตุผลในการกระทำของครู แล้วร่วมกันปรึกษาหาหรือความคิดที่ดีกว่าถูกต้องกว่าเหมาะสมกว่าการให้คำปรึกษาแนะนำชี้แจงนั้น ไม่ควรให้เนิ่นนานนักควรจะเป็นภายในวันเดียวกันหรือถ้าเป็นไปได้ภายหลังจากที่ครูสอนเสร็จก็จะดียิ่งขึ้น เพราะทั้งสองฝ่ายผ่านเหตุการณ์นั้นมาใหม่ ๆ วิธีการที่ดีที่ศึกษานิเทศก์ไม่ควรพูดถึงเฉพาะข้อบกพร่องของครูแต่อย่างเดียวหากมีข้อใดควรชมก็หยิบยกขึ้นมาชมพร้อมทั้งให้กำลังใจที่จะทำเช่นนั้นอีกในการสอนครั้งต่อไป

ข้อควรระวังสำหรับศึกษานิเทศก์ในการไปเยี่ยมชั้นเรียน ก็คืออย่าไปเยี่ยมชั้นเรียนมากจนเกินไป จะทำให้ความสำคัญของการเยี่ยมชั้นเรียนลดน้อยลงไป และจะทำให้ครูเบื่อหน่ายผลที่สุดครูก็จะหลบหลีกแทนที่จะให้ความร่วมมือ

๑.๒ การสาธิตการสอน

การสาธิตการสอนคือการแสดงวิธีการเป็นตัวอย่างให้ผู้ดูแสดงอาจจะเป็นศึกษานิเทศก์เองหรือวิทยากรที่ได้รับเชิญผู้ชมการสาธิตคือครูซึ่งจัดได้เป็นกลุ่มโดยทางโรงเรียนเป็นผู้จัดไว้ หรือในการประชุมอื่น ๆ อาจนำวิธีการสาธิตไปใช้ได้การสาธิตการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูได้เห็นตัวอย่างที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีและศรัทธาต่องานของศึกษานิเทศก์ด้วยการสาธิตการสอนไม่จำเป็นว่าศึกษานิเทศก์จะต้องทำการสาธิตเอง อาจให้ครูหรือผู้อื่นที่เชี่ยวชาญทำการสาธิตแทนก็ได้ นอกจากนี้ อาจใช้ภาพยนตร์ที่แสดงการสอนหรือการทดลองแทนก็ได้เช่นกันการสาธิตการสอนควรมีจุดประสงค์ดังนี้

๑) ส่งเสริมความเจริญงอกงามทางวิชาชีพแก่ครูการสาธิตการสอนควรส่งเสริมความต้องการและความกระตือรือร้นของครูต่อการใช้ความคิดที่เขามีไว้ในระหว่างการสังเกตของเขาการสาธิตจะมีประโยชน์ต่อเมื่อสนองความต้องการก่อให้เกิดความมั่นใจในตัวครู และแก่ความต้องการของนักเรียนในการแก้ปัญหาการสาธิตการสอนเป็นการแสดงวิธีสอนใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนมันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตและผู้สาธิตทั้งก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีด้วย

๒) ช่วยแก้ปัญหาครูเป็นการช่วยสาธิตให้ดูเพื่อช่วยเหลือครูเมื่อแก้ปัญหาเองไม่ได้ศึกษานิเทศก์จะช่วยสาธิตให้ดูการสาธิต จึงเป็นการเกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือครูนักเรียนในการแก้ปัญหาหากมีปัญหาเกิดขึ้นในช่วงการสาธิตศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นฝ่ายช่วยเหลือครูจะจับตามดูผู้สาธิตการสอนแก้ไขปัญหา ซึ่งครูสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาของตนเมื่อเกิดสถานการณ์ดังกล่าวขึ้นกับตนเอง

๓) เป็นการผสมผสานทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการศึกษาเข้าด้วยกัน วิธีการผสมผสานทฤษฎีและแนวปฏิบัติเข้าด้วยกันได้อย่างดีได้แก่ การสาธิตการสอนเป็นการแปลทฤษฎีออกมาเป็นแนวปฏิบัติโดยผ่านทางวิธีการสาธิตการสอน

๔) ช่วยในการอบรมครูการสาธิตการสอนจะช่วยให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนที่ทำการสาธิตครูได้ศึกษา และเข้าใจในเนื้อหาวิชาใหม่ ๆ อยู่เสมอการสาธิตการสอนจะช่วยให้ครูสามารถเข้าใจถึงกระบวนการและการนำไปใช้กับสถานการณ์ของตนเองได้

๑.๓ การให้คำปรึกษาแนะนำ/เสนอแนะ (Coaching)

การให้คำปรึกษาแนะนำเป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศคือการนิเทศแบบเสนอแนะ Coaching Technique (Modern Business : Reports : ๑๙๗๗) เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากเทคนิคการนิเทศแบบเสนอแนะ Coaching Technique เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมายปลายทางได้ เช่นความก้าวหน้าทางวิชาชีพความสามารถที่จะรับผิดชอบในหน้าที่สูงขึ้น (เช่นในกรณีแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ) หรือเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

ขั้นตอนการนิเทศแบบโค้ชชิ่ง

การนิเทศแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ/เสนอแนะ (Coaching) มี ๔ ขั้นตอนเขียนเป็นสัญลักษณ์คือ CQCD มีรายละเอียดดังนี้

C - Compliment หมายถึง การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่เป็น Coach และผู้ให้คำแนะนำซึ่งเป็นสัมพันธภาพที่สร้างความไว้วางใจความสบายใจยินดีร่วมในแนวทางของ Coaching Techniques นับเป็นบทบาทสำคัญของ Coach ที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้นควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูลของผู้ที่รับการแนะนำเช่นจุดเด่นผลงานเด่นความชอบอัธยาศัยใจดีอ่อนจุดที่ต้องปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ควรบันทึกไว้อย่างเป็นระบบมีความเหมาะสม

๒. นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างสัมพันธภาพได้แก่การชมเชยหรือการสร้างบรรยากาศเพื่อการเชื่อมโยงไปสู่ขั้นต่อไป

Q - Question หมายถึง การถามเน้นการถามในเชิงขอความคิดเห็นไม่ให้ผู้ตอบจนมุมหรือเกิดความไม่สบายใจที่จะตอบคำถามซึ่งผู้เป็น Coach อาจจะใช้ความเหมาะสมของผู้รับคำแนะนำและสภาพปัญหาเช่น

- คุณคิดว่าผมจะช่วยอะไรได้บ้าง

- คุณคิดว่ามีวิธีการอะไรบ้างที่แก้ปัญหานี้

- คุณคิดว่าถ้าใช้วิธีการนี้แล้วจะเกิดอะไรขึ้น- ทุกอย่างจะต้องมีข้อดีและข้อจำกัด

คุณคิดว่าวิธีนี้คืออะไรคือข้อดีอะไรคือข้อจำกัด

- คุณคิดว่าข้อจำกัดนั้น ๆ จะมีทางแก้ไขหรือควรทำอะไรหรือจะหาทางออกอย่างไรในสถานะหรือในสภาพเช่นนี้

- คุณคิดว่าถ้าคุณจะพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นมีอะไรบ้างที่เราควรทำ

- ที่คุณคิดว่า “ไม่ดี, ยังไม่ดีคืออะไรบ้าง” “คุณคิดว่ามีอะไรบ้างที่คุณต้องการเสริมเพิ่มเติม”

C - Correct หมายถึง การเสนอแนะแนวทางแก้ไขในขั้นตอนนี้ผู้เป็น Coach ควรให้ความสำคัญในขั้นตอนที่สืบเนื่องจากขั้น Question นำคำตอบของผู้รับคำแนะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอในส่วนที่ยังบกพร่องและสิ่งเคราะห์เป็นแนวการปฏิบัติหรือการพัฒนางานในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและในขั้นตอนนี้ควรกำหนดบทบาทในการปฏิบัติแต่ละเรื่องชัดเจน

D - Demonstrate หมายถึง การนำข้อเสนอหรือแนวทางที่ตกลงกันไว้ในขั้นตอนของ

C - Correct หรือแผนการใช้นวัตกรรมซึ่งผู้รับคำแนะนำเป็นผู้ปฏิบัติผู้เป็น Coach เป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิดบางครั้ง Coach อาจต้องสาธิตการนิเทศแบบ Coaching Techniques ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีก็ขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

๑) ผู้เป็น Coach ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่ผู้รับคำแนะนำยอมรับ

๒) มีความเหมาะสมกับการสอนแนะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยใช้ได้กับบุคคลทุกกลุ่มทั้ง การพัฒนาศึกษานิเทศก์พัฒนาผู้บริหารและพัฒนาครู

๑.๔ เทคนิคการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นการนิเทศตัวต่อตัวระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูผู้สอนมี ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) การให้คำปรึกษาทางตรง (directive counseling) มีลำดับขั้นตอนการนิเทศ ดังนี้

(๑) ขอให้ครูให้ข้อมูลให้กระจ่างที่จำเป็นต้องแก้

(๒) ผู้นิเทศสรุปปัญหา - สาเหตุครูเห็นด้วยหรือไม่

(๓) ผู้นิเทศเสนอวิธีแก้ - ทางเลือกให้พิจารณา

(๔) ให้ครูแสดงความคิดเห็นพิจารณาทางเลือก

(๕) กำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาที่ชัดเจน

(๖) ให้ครูตกลงแนวปฏิบัติกำหนดระยะเวลาดำเนินการ

(๗) ติดตามประเมินผล

๒) การให้คำปรึกษาทางอ้อม (non-directive counseling)

(๑) ฟังปัญหาครูอย่างตั้งใจ

(๒) ผู้นิเทศพูดทบทวนปัญหาเป็นระยะเมื่อครูพูดจบ

(๓) ผู้นิเทศซักถามครูรู้ปัญหาให้ลึก

(๔) ให้ครูกิดหาทางแก้ปัญหากระตุ้นทางเลือกหลายทาง

(๕) ครูพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด

(๖) ให้ครูวางแผนดำเนินการแก้ปัญหา กำหนดระยะเวลาดำเนินการและทรัพยากร

(๗) ผู้นิเทศทบทวนแผนงานที่ครูวางไว้สร้างข้อตกลงในการปฏิบัติ

๓) การให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน

เป็นการให้คำปรึกษาลักษณะปัญหาและลักษณะบุคคลผสมผสานตามสถานการณ์ ผู้นิเทศรู้จักรับฟังช่วยให้ครูสามารถหาแนวทางแก้ปัญหาได้เอง ครูมีความภูมิใจมั่นใจตนเอง แต่ครูต้องการคำแนะนำความรู้ประสบการณ์จากผู้นิเทศผู้นิเทศจึงใช้แบบผสมผสาน

๒. การนิเทศรายกลุ่ม

ในการนิเทศการศึกษานั้นบางครั้งจำเป็นต้องให้ความรู้แก่ครูคราวละมาก ๆ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ จำนวนผู้นิเทศ ที่ไม่เพียงพอหรือความเร่งด่วนของการดำเนินงาน ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงจำเป็นต้องใช้การนิเทศรายกลุ่มกิจกรรมการนิเทศรายกลุ่มที่ใช้อยู่เสมอ ได้แก่

๒.๑ การประชุมการอบรมและการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นนิเทศรายกลุ่มที่ศึกษานิเทศก์ใช้กันมากที่สุดมีข้อควรคำนึงดังนี้

๑) การอบรมข้อควรคำนึงคือเตรียมการให้พร้อมตั้งแต่กำหนดการบุคคลที่เกี่ยวข้องสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกสิ่งแวดล้อมระหว่างอบรมสร้างความประทับใจ รักษาเวลาให้ข้อมูลที่รวดเร็ว เที่ยงตรงประเมินผลการอบรม

๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการมีสิ่งที่ต้องคำนึง คือ

(๑) เตรียมการให้พร้อมทุกด้าน

(๒) ชักจูงผู้ร่วมให้สนใจประชุมอย่างต่อเนื่อง

(๓) กระตุ้นส่งเสริมผู้เข้าร่วมแสดงศักยภาพ

(๔) ตาราง/กำหนดการยืดหยุ่นตามสภาพกิจกรรม

(๕) สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง

๒.๒ การประชุมปรึกษากับคณะครู

๒.๓ การสนทนาทางวิชาการ

การนิเทศแบบกัลยาณมิตร

เป็นการชี้แนะและช่วยเหลือด้านการเรียนการสอน มีหลักการนิเทศที่เน้นประเด็นสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) การสร้างศรัทธาผู้นิเทศจะต้องสร้างศรัทธาเพื่อให้ครูยอมรับ และเกิดความสนใจที่จะ ใฝ่รู้ ใฝ่ปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการสร้างความสัมพันธ์แจ้งภารกิจและความมุ่งหมาย จัดเวลา กำหนดวิธีการทำงาน

๒) การสาธิตรูปแบบการสอน ผู้ให้การนิเทศจะต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ชัดว่าการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น สามารถปฏิบัติและทำได้จริง ๆ และครูสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ ในชั้นเรียนได้ โดยอาจจัดนิทรรศการทางวิชาการและสาธิตรูปแบบการสอน

๓) การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องมีการพบปะกัน อย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการร่วมคิดแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดบริการเอกสารทางวิชาการวางแผนร่วมกันเพื่อศึกษาดูงาน แนะนำให้ปฏิบัติตามสภาพจริง พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลการปฏิบัติทางแก้ไขปรับปรุงเข้าร่วม ประชุม สัมมนา การฝึกอบรมตามโอกาสและนำเสนอผลงานในการประชุมปฏิบัติการ

๔) การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการผู้นิเทศจะต้องบันทึกการนิเทศอย่างสม่ำเสมอสังเกต และรับฟังข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับการนิเทศ การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ขึ้นใหม่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสืบไป

กล่าวโดยสรุปก็คือ กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศเป็นการปฏิบัติจริงในสภาพที่เป็นจริงผู้ นิเทศกับผู้รับการนิเทศต้องมีการปรึกษาหารือติดต่อสื่อสาร เยี่ยมเยียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยแก้ปัญหาและให้ กำลังใจกันร่วมคิดร่วมทำบอกวิธีให้รู้ สาธิตให้ดูและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ มีการพบปะสนทนาเพื่อจะได้ ทราบทุกข์สุข และก่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาพื้นฐานเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานทั้งนี้ ผู้นิเทศ จำเป็นต้องเริ่มงานด้วยความสัมพันธ์ที่ดีให้ครูรู้สึกไว้วางใจ พร้อมกับนำกระบวนการนิเทศสอดแทรกกลมกลืน เข้าไปกับภาระงานปกติของครูการเยี่ยมเยียน การติดต่อสื่อสารกับครูควรหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจของการ ตรวจสอบ แต่ควรเป็นการให้กำลังใจ ใช้วิธีการพูดทางบวก มีการแลกเปลี่ยนความคิดและปรึกษาหารือซึ่งผู้ นิเทศพึงตระหนักว่าการนิเทศนั้นมิใช่การสั่งการ ตรวจสอบ บังคับบัญชามิใช่การนิเทศกระดากแต่เป็นการ

นิเทศคนกระดาศ เป็นเพียงองค์ประกอบที่แสดงร่องรอย การเรียนรู้ส่วนหนึ่งเท่านั้นแต่ที่สำคัญที่สุดผู้นิเทศต้องนิเทศคน พูดคุยกับครู ดูพฤติกรรมของนักเรียนสังเกตบรรยากาศ และความสัมพันธ์ในสังคมเรียนรู้ขึ้นเพื่อเข้าถึงสถานภาพ และปัญหาโดยเริ่มต้นจากคร่ำที่ครูมีความตั้งใจที่จะไปปรับปรุงวิธีการสอนของตนเอง ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมแนะแนววิธีการต่าง ๆ ด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้หากได้แรงหนุนอีกด้านหนึ่ง คือ การแนะนำช่วยเหลือให้แบบอย่างจากเพื่อนครูด้วยกันในรูปแบบกัลยาณมิตร นิเทศก็จะช่วยเป็นพลังผลักดันให้ครูได้ตระหนัก และมองเห็นขั้นตอนการสอนที่เป็นจริงชัดเจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนของตนได้ดีขึ้น นำไปสู่แนวทางการนิเทศที่ถูกต้อง

การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (cognitive coaching)

เป็นกระบวนการที่ไม่เน้นการตัดสินความถูกผิดแต่จะใช้การประชมวางแผน การสังเกต และการประชุมเพื่อสะท้อนพฤติกรรมการสอน และยังใช้ในการวางกลยุทธ์ที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อจะเสริมสร้างการเรียนรู้ การตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนของนักเรียน เป็นการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการคิดของครู จุดมุ่งหมายสำคัญของรูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา คือ ๑) การพัฒนาและรักษาความไว้วางใจ ๒) การสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ๓) การส่งเสริมความงอกงามในพฤติกรรมที่เป็นอิสระและพึ่งพาอาศัยกัน

การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญามีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

๑. การประชมวางแผนซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้มีการสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มุ่งเน้นเป้าหมายเพื่อการเตรียมการสอน และสร้างตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนพฤติกรรมการสอน

๒. การสังเกตการสอน เป็นการให้บริบทสำหรับการสอนแนะ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผน

๓. การประชุมเพื่อสะท้อนพฤติกรรมการสอน เกิดขึ้นภายหลังการสังเกตพฤติกรรมการสอน เพื่อให้ครูสามารถพิจารณาบทเรียน และพฤติกรรมก่อนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม การสอนแนะจะช่วยให้ครูได้บอกถึงความรู้สึกประทับใจในการสอนของตนเอง โดยนำพฤติกรรมการสอนที่กำหนดให้ไปสังเกตในขั้นตอนการวางแผนและการสังเกตการสอนให้มาอภิปรายร่วมกัน

รูปแบบนี้จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้นิเทศมีเวลาเพียงพอให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศที่มีอิสระในการพิจารณาประเด็นที่ไม่คุ้นเคยและทำการสังเกตซึ่งกันและกัน จึงเป็นรูปแบบที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ผลของการนิเทศแบบนี้ทำให้ครูมีความเป็นตัวของตัวเอง มั่นใจในตนเอง และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

การนิเทศโดยพี่เลี้ยง (Mentoring)

เป็นรูปแบบที่ใช้วิธีการร่วมมือกัน โดยมีการช่วยเหลือเพื่อจะถ่ายโอนบทเรียนของประสบการณ์วิชาชีพ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสำคัญว่าจะมีบทบาท ๕ บทบาท คือ บทบาทการสอน การสนับสนุน การให้กำลังใจ การให้คำปรึกษา และการสร้างสัมพันธ์ภาพ และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยง ควรมีบทบาท ดังนี้

๑. การให้ข้อเสนอแนะโดยช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เข้าใจวัฒนธรรมของสถานศึกษา และเข้าใจนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา

๒. การให้การสอนแนะในการฝึกฝนเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพโดยใช้รูปแบบการช่วยเหลือ

๓. ในบทบาทนี้ครูที่เลี้ยงจะเป็นเพื่อนหรือที่ปรึกษาที่จะให้ความสนใจในการที่จะระบุ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้กับผู้รับการนิเทศ

๔. ครูที่เลี้ยงจะเป็นผู้ให้กำลังใจและพัฒนา โดยให้การยกย่องและร่วมฉลองความสำเร็จ

การนิเทศแบบออนไลน์

กิจกรรมนิเทศการศึกษา หมายถึงกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและรองรับด้วยข้อมูลสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่อยู่ในบรรยากาศของความร่วมมือนำใจเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศทางไกลเป็นหนึ่งรูปแบบของการนิเทศในอดีตใช้วิธีการส่งจดหมาย ส่งข่าว ผู้รับการนิเทศเป็นเพียงผู้รับสารฝ่ายเดียวเท่านั้น ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้นิเทศ แต่ปัจจุบันในยุคเทคโนโลยีข่าวสาร การใช้ อินเทอร์เน็ต (Internet) มาเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศได้เป็นอย่างดี และมี ประสิทธิภาพ สามารถตอบข้อสงสัยสอบถามได้ พุดคุยได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ระยะทางไม่เป็น อุปสรรคปัญหาและเข้าถึงได้ทุกแห่ง ดังนั้น รูปแบบการนิเทศทางไกลจึงเปลี่ยนรูปแบบไป เป็น “นิเทศออนไลน์”

กระบวนการนิเทศ

กระบวนการนิเทศจะมีความสอดคล้องกับรูปแบบของการนิเทศจึงขอกกล่าวถึงกระบวนการที่เป็นสากลซึ่งประเทศไทยได้นำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาเข้ากับกระบวนการการนิเทศของไทยเองควบคู่กับกระบวนการนิเทศที่ไทยคิดและพัฒนาขึ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระบวนการนิเทศของแฮริส (Harris, ๑๙๘๕) เดิมแฮริสแบ่งกระบวนการไว้ ๕ ขั้นตอน คือกระบวนการวางแผน, กระบวนการจัดระเบียบงาน, กระบวนการนำ, การควบคุมและการประเมินผลต่อมาได้พัฒนาให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับการนิเทศมากขึ้นโดยเน้นการวางแผนการปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุมงานเหมือนที่เคยแบ่งไว้ทำให้มีขั้นตอนเพิ่มขึ้นเป็น ๖ ขั้นตอน ดังนี้ (ปริยาพรวงศ์คอนุตรโรจน์, ๒๕๔๘, หน้า๔๑ - ๔๓)

๑. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงมีกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจะศึกษาถึงธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ
- การสังเกตเป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
- การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
- การวัดพฤติกรรมการทำงาน
- การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

๒. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงานตามเป้าหมายวัตถุประสงค์และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- การกำหนดเป้าหมาย
- การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
- การกำหนดทางเลือก
- การจัดลำดับความสำคัญของงาน

๓. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การจัดสายงานเป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน

- การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ
- การเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน
- การจัดระบบการทำงาน
- การกำหนดแผนในการทำงาน

๔. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ
- การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่าง ๆ
- การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง
- การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย

๕. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงานเวลาวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การประสานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น
- การสร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน
- การปรับการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด
- การกำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วง
- การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

๖. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุดมีกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การแต่งตั้งบุคลากร
- การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน
- การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลาปริมาณหรืออัตราเร่งในการทำงาน
- การแนะนำการปฏิบัติงาน
- การตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

เนื่องจากกระบวนการนิเทศของไทยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันจึงขอกกล่าวเฉพาะกระบวนการที่มีลักษณะเด่นบางกระบวนการดังนี้

กระบวนการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

กระบวนการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา (บุรุษย์ศิริมหาสาร, ๒๕๕๒, Online) มี ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การเสนอแนวคิด

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาให้ครูในโรงเรียนทดลองนำไปปฏิบัติภายใต้การสนับสนุนทุกรูปแบบ

๒. เมื่อครูยอมรับหลักการแล้วให้ครูจับคู่สัญญาที่มีปัญหาการเรียนการสอนในวิชาเดียวกันหรือชั้นเดียวกันเพื่อร่วมกันวางแผนการนิเทศเช่นสังเกตการสอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และเตรียมสื่อการสอน เป็นต้น

๓. คู่สัญญาแต่ละคนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่มีปัญหาโดยต่างฝ่ายต่างเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของตน

ขั้นที่ ๒ การสาธิต (สมมติว่าครู A เป็นคู่สัญญากับครู B)

๑. ครู A สาธิตการสอนตามแผนการสอนของตนโดยมีครู B เป็นผู้สังเกตการสอนและบันทึกจุดเด่นจุดด้อยของครู A ตามแบบสังเกตการสอน
๒. ครู B สาธิตการสอนตามแผนการสอนของตนในวิชาที่มีปัญหาเดียวกับครู A โดยมีครู A เป็นผู้สังเกตการสอนและบันทึกจุดเด่นจุดด้อยตามแบบสังเกตการสอนเช่นเดียวกัน
๓. ครู A และครู B ร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์จุดเด่นจุดด้อยของกันและกันเพื่อนำจุดเด่นของแต่ละคนมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย
๔. ครู A และครู B นำจุดเด่นของแต่ละคนมาบูรณาการเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่ที่นำเอาส่วนดีของแต่ละคนมาผสมผสานกัน

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติ

๑. ครู A และครู B นำวิธีการสอนที่ได้รับการปรับปรุงตามขั้นที่ ๒ ข้อที่ ๔ มาใช้ปฏิบัติการสอนในวิชาเดิมหรือในบทเรียนต่อไป
  ๒. ครู A และครู B นิเทศการสอนซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่งแล้วสรุปผลการนิเทศการสอน
- ### ขั้นที่ ๔ การวัดและประเมินผล
๑. ครู A และครู B ร่วมกันวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหากยังไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้คู่สัญญาต้องกลับไปค้นคว้าหาความรู้หรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้แก้ปัญหาพร้อมกันอันจะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาใหม่
  ๒. ถ้าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์แล้วคู่สัญญาควรแสดงความยินดีร่วมกันเพื่อเป็นขวัญกำลังใจและเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน

กระบวนการของการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

กระบวนการของการนิเทศแบบกัลยาณมิตรมีกระบวนการดังนี้(อัญชลีธรรมะวิสิกุล , ๒๐๐๘, Online)

๑. ไม่มุ่งเน้นปริมาณ - เน้นความชัดเจนของขั้นตอนวิธีการ
๒. สานพลังอาสา - เริ่มที่ศรัทธา / อาสาสมัคร / ไม่ใช่การสั่งการ
๓. เสวนาร่วมกัน - ใช้ปรีชาญาณธรรม ๗ ดังนี้ - หมั่นประชุมเป็นเนืองนิตย์ - พร้อมเพรียงทำกิจที่พึงทำ - ปฏิบัติตามหลักการที่วางไว้/สิ่งใดดีอยู่รู้รักษา - ศรัทธายอมรับนับถือกันและกัน - ไม่บังคับ / ไม่ห้ามน / ลุก่ออำนาจบังคับบัญชา - พัฒนาไปตามสภาพจริงของสถานศึกษาที่เป็นเรื่องชัดเจน - คุ่มครองเสริมแรงให้กำลังใจ
๔. สร้างสรรค์ความเป็นมิตร - ชักชวนให้ร่วมกันพัฒนา
๕. ฝึกคิดมุ่งมั่น - มีความเพียรอดทนรู้จักใช้เหตุผล
๖. ทุกวันปฏิบัติ - ทำอย่างต่อเนื่อง
๗. จัดทำบันทึกแนวทาง - รู้จักสังเกตแล้วบันทึก

กระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนา

กระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนามีลักษณะคล้ายกระบวนการของการนิเทศแบบอื่น ๆ แต่มีขั้นตอนมากกว่าดังนี้ (ศิริวรรณฉายะเกษริน, ๒๕๔๒, Online)

๑. คู่สัญญาตกลงร่วมกัน
๒. วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน
๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา

๔. วางแผนการสอนและผลิตสื่อ
๕. วางแผนการนิเทศการสอน
๖. สอนและสังเกตการณ์สอน
๗. วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน
๘. ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน
๙. วางแผนการสอนและการนิเทศการสอนต่อเนื่อง

กระบวนการติดตามแบบ PDCA มีขั้นตอนสำคัญในการนิเทศ ๕ ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Plan – P)
- ขั้นที่ ๒ การปฏิบัติงาน (Do - D)
- ขั้นที่ ๓ การตรวจสอบ (Check – C)
- ขั้นที่ ๔ ดำเนินงานให้เหมาะสม (Act – A)

ส่วนที่ ๕

กรอบการนิเทศติดตามประเมินผลและพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา

ประเด็นการนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
1. การนำพระบรมราโชบายรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ	ให้คำปรึกษา แนะนำ การนำพระบรมราโชบายรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติในโรงเรียน - โครงการที่โรงเรียนดำเนินการ - การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน
2. การถดถอยทางการเรียนรู้ (LEARNING LOSS)	1. ให้คำปรึกษา แนะนำการคัดกรองนักเรียน 2. ให้คำปรึกษาการนำผลการคัดกรองไปพัฒนา 3. เป็นพี่เลี้ยงดำเนินงานห้องเรียนนำอยู่คุณครูน่ารัก
3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน - มีส่วนร่วมในชั้นเรียน - มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ - เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย - เรียนรู้อย่างมีความหมาย - สร้างองค์ความรู้ได้ - มีความเข้าใจในตนเอง

ประเด็นการนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สติปัญญา ในการคิดวิเคราะห์ - สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพในการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย 2. สังเกตชั้นเรียนและให้ข้อมูลสะท้อนกลับ 3. ตรวจสอบเอกสาร ผลงาน/ชิ้นงาน
4. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำเอกสารการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย 2. ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย 3. แนะนำเครื่องมือประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย 4. สังเกตชั้นเรียนและให้ข้อมูลสะท้อนกลับ 5. ตรวจสอบเอกสาร ร่องรอยการปฏิบัติงาน 6. ใช้รูปแบบการนิเทศผสมผสาน <ol style="list-style-type: none"> 6.1 การสะท้อนคิด (Reflecting) 6.2 การเป็นที่เลี้ยง (Mentoring) 6.3 การสอนแนะ (Coaching)
5. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คำปรึกษา ชี้แนะ สะท้อนคิด ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ผลการประเมินการอ่าน การเขียน คิดเลขเป็น และกำหนดจุดพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. สอนงานเพื่อให้ครูผู้สอนใช้เทคนิค ชุดฝึก หรือนวัตกรรมพัฒนาการอ่าน การเขียน คิดเลขเป็นของนักเรียน การใช้สื่อ DLIT และค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดีของครู

ประเด็นการนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
	3. สังเกตชั้นเรียนและให้ข้อมูลสะท้อนกลับ 4. ถอดบทเรียนผลการนิเทศเพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในด้านการอ่าน การเขียน และคิดเลขเป็น
4. 1 โรงเรียน 1 อาชีพ	1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ 2. ให้คำแนะนำการจัดทำหน่วยบูรณาการแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ที่พัฒนาสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ 3. เยี่ยมชั้นเรียน / สังเกตการณ์จัดกิจกรรม และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ
5. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการและขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การศึกษาข้อมูลโรงเรียน 2. การคัดกรองโรงเรียน 3. การส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียน 5. การเร่งพัฒนาโรงเรียน
6. การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วม	1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ และวางแผนจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2. เยี่ยมชั้นเรียน / สังเกตการณ์สอน

ประเด็น การนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
8. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คำปรึกษา ชี้แนะ สะท้อนคิด ช่วยเหลือ ในการวิเคราะห์ผลการประเมินการอ่าน การเขียน คิดเลขเป็น และกำหนดจุดพัฒนาในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. สอนงานเพื่อให้ครูผู้สอนใช้เทคนิค ชุดฝึก หรือนวัตกรรมพัฒนาการอ่าน การเขียน คิดเลขเป็นของนักเรียน การใช้สื่อ DLIT และ ค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดีของครู 3. สังเกตชั้นเรียนและให้ข้อมูลสะท้อนกลับ 4. ถอดบทเรียนผลการนิเทศเพื่อค้นหาวิธี ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านการจัดการ เรียนรู้ของครูในด้านการอ่าน การเขียน และคิดเลขเป็น
9. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คำปรึกษา ชี้แนะ สะท้อนคิด ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารทั้งในและนอกห้องเรียน 2. สังเกตสภาพจริง การจัดสภาพบริบท มีป้ายบอก ชื่ออาคาร ชื่อห้อง และสถานที่ต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ 3. ตรวจสอบเอกสาร ร่องรอย หลักฐาน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - แผนปฏิบัติการ/แผนงาน/โครงการ - แบบบันทึกการจัดกิจกรรม 4. สอบถามการนำสื่อเทคโนโลยีในการจัด กิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร Echo English, English Hour, English 24 สื่อ DLT, Vสื่อ 60 พรรษาสมเด็จพระเทพฯ
10. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ในการวิเคราะห์ ผลการทดสอบและกำหนดจุดพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ 2. สอนงานเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำ

ประเด็นการนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
	ทางวิชาการด้วยการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. สังเกตชั้นเรียน / เยี่ยมห้องเรียน
11. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี ทางไกล DLTV / DLIT	1. เยี่ยมชั้นเรียน / สังเกตการสอนครู 2. ชี้แนะการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สำหรับการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ และ DLIT ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่
12. การประกันคุณภาพการศึกษา	1. ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ในการวิเคราะห์ภารกิจและกำหนดจุดพัฒนา ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา พ.ศ. 2561 ของครูในระดับโรงเรียน 2. ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือในการเตรียมการรับการประเมิน จากภายนอก รอบ 4
13. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science)	1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือการนำเนื้อหา วิทยาการคำนวณ บรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษา โดยการใช้ คำถามนำ เช่น 1.1 การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณแยกออกเป็น รายวิชาเพิ่มเติม หรือ ไว้ร่วมกับวิชาวิทยาศาสตร์ 1.2 ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนรายวิชา วิทยาการคำนวณหรือไม่อย่างไร 1.3 ครูมีกระบวนการเรียนการสอน เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการแก้ปัญหาอย่างไร

ประเด็นการนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
	<p>1.4 ในการสอนแต่ละครั้ง มีกระบวนการฝึกวิเคราะห์หรือไม่อย่างไร</p> <p>1.5 แนวการสอนแบบ Unplugged ครูใช้กิจกรรมการเล่นเกม มาเป็นสื่อการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร</p> <p>2. สังเกตชั้นเรียนและให้ข้อมูลสะท้อนกลับในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ</p>
14. หลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา	<p>1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดทำและการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้</p> <p>2. ตรวจสอบเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีลงในโครงสร้างหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะ</p> <p>3. โรงเรียนตอบแบบกำกับ ติดตามการจัดทำหลักสูตรด้านทฤษฎีตามเอกสารที่ให้กรอก</p> <p>4. สังเกตชั้นเรียนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อการพัฒนา</p> <p>5. ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนสุจริต กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ เช่น กิจกรรมบริษัทสร้างการดี</p> <p>6. ให้คำปรึกษา แนะนำการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยระบบออนไลน์</p>
15. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ	<p>1. ให้คำปรึกษา แนะนำ การดำเนินโครงการ / กิจกรรมที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและกิจกรรม</p> <p>2. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>

ประเด็นการนิเทศ	กิจกรรมการนิเทศ
16. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน 16.1 การบริหารงานวิชาการ 16.2 การบริหารงานทั่วไป 16.3 การบริหารงบประมาณ 16.4 การบริหารบุคคล	1. ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือการบริหารจัดการภาระงาน 4 งานของโรงเรียน 2. ตรวจสอบเอกสาร / สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องตามประเด็นเครื่องมือการนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน

งานที่ศึกษานิเทศก์ทุกคนต้องนิเทศ : การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖

มฐ.ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ	ผู้นิเทศ
ระดับปฐมวัย				
๑	การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของเด็ก ๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกายแข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้ ๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ๑.๓ พัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ๑.๔ พัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้	ทุกโรงเรียน มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศขึ้นไป	กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
๒	การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ ๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับห้องเรียน ๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์ ๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ ๒.๕ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์	ทุกโรงเรียน มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศขึ้นไป	กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ	ศึกษานิเทศก์ทุกคน

มฐ. ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ	ผู้นิเทศ
	๒.๖ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม			
๓	<p>การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>๓.๑ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ</p> <p>๓.๒ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข</p> <p>๓.๓ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย</p> <p>๓.๔ ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก</p>	<p>ทุกโรงเรียน</p> <p>มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศ ขึ้นไป</p>	<p>กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ</p>	<p>ศึกษานิเทศก์</p> <p>ทุกคน</p>
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
๑	<p>การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคุณภาพผู้เรียน</p> <p>๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน</p> <p>๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ</p> <p>๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา</p> <p>๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม</p> <p>๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร</p> <p>๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ</p> <p>๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน</p> <p>๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย</p>	<p>ทุกโรงเรียน</p> <p>มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศ ขึ้นไป</p>	<p>กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ</p>	<p>ศึกษานิเทศก์</p> <p>ทุกคน</p>

มฐ. ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ	ผู้นิเทศ
	๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ๔) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม			
๒	การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ ๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน ๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	ทุกโรงเรียน มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศ ขึ้นไป	กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
๓	การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	ทุกโรงเรียน มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศ ขึ้นไป	กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ	ศึกษานิเทศก์ทุกคน

งานนิเทศตามนโยบาย/จุดเน้น/งานอื่น ๆ

ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑	การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV	๕๒ โรงเรียนในโครงการและโรงเรียนขนาดเล็ก	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๒	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ DLIT	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๓	ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เพื่อการประเมินสถานศึกษาพอเพียง)	๑๓ โรงเรียน	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๔	พัฒนาหลักสูตรปฐมวัย/ขั้นพื้นฐาน	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวรุ่งอรุณ ส้งवाल นางสาวศศิวิมล จุลศิลป์
๕	กระบวนการเรียนรู้ Active Learning ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ STEM ศึกษา	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๖	บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยฯ	๗๗ โรงเรียน	นางสาวรุ่งอรุณ ส้งवाल
๗	โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๘	โรงเรียนวิถีพุทธ	๔๓ โรงเรียน	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๙	ความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๕	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นายประภัทร ประภัสสรางกุล
๑๐	ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา O-Net NT RT และข้อสอบมาตรฐาน	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวศศิวิมล จุลศิลป์
๑๑	พัฒนาการเรียนการสอนตามแนว PISA	๒๗ โรงเรียน	นางสาวรุ่งอรุณ ส้งवाल
๑๒	โรงเรียนประชารัฐ	๑๘ โรงเรียน	นางชุตติกาญจน์ มัดตาปะโท
๑๓	โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	๓๘ โรงเรียน	นางสาวศศิวิมล จุลศิลป์
๑๔	การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ภาษาไทยเชิงรุก ตามนโยบาย “เด็กไทยวิถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ทุกคน”	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวรุ่งอรุณ ส้งवाल
๑๕	โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์ เครือข่าย	ทุกศูนย์เครือข่าย	ศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์ เครือข่าย
๑๖	การพัฒนาศึกษานิเทศก์เครือข่าย	ทุกศูนย์เครือข่าย	นายประภัทร ประภัสสรางกุล
๑๗	การติดตามตรวจสอบการประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางมาลิน จิตนาวสาร นางสาวสุวิมล โคกคาน
๑๘	พัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวศศิวิมล จุลศิลป์

ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑๙	โรงเรียนในโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ	โรงเรียนบ้านไม้รูตฯ	นางชุตติกาญจน์ มัตถาปะโท
๒๐	โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ Active Learning ร่วมกับภาคีเครือข่าย	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวรุ่งอรุณ สัจवाल
๒๑	โครงการเพศวิถีศึกษา	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวสุวิมล โคนกาน

ปฏิทินนิเทศการศึกษาตามขอข่ายการนิเทศ

ลำดับที่	เดือน	ประเด็นการนิเทศ	หมายเหตุ
1.	ตุลาคม 2565	1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
2.	พฤศจิกายน 2565	1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
3.	ธันวาคม 2565	1. ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ 2. การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น 3. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของศูนย์ เครือข่าย 4. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science)	
4.	มกราคม 2566	1. ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ 2. การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน สถานการณ์เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) 3. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 4. การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วม 5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 6. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 7. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	

ลำดับที่	เดือน	ประเด็นการนิเทศ	หมายเหตุ
		8. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 9. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) 10. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 11. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
5.	กุมภาพันธ์ 2566	1. การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3. 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 คนตรี 4. การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วม 5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 6. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 7. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 8. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล DLTV / DLIT 9. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 10. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
6.	มีนาคม 2566	1. การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3. 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 คนตรี 4. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 5. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 6. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 7. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล DLTV / DLIT 8. การประกันคุณภาพการศึกษา 9. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ	

ลำดับที่	เดือน	ประเด็นการนิเทศ	หมายเหตุ
		10. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
7.	เมษายน 2566	1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 3. การประกันคุณภาพการศึกษา 4. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 5. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
8.	พฤษภาคม 2566	1. ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ 2. การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 3. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 4. การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วม 5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 6. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 7. หลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา 8. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 9. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
9.	มิถุนายน 2566	1. ความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ 2. การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 3. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 4. 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 คนตรี 5. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6. การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วม 7. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 8. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น	

ลำดับที่	เดือน	ประเด็นการนิเทศ	หมายเหตุ
		9. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 10. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 11. การจัดทำแผนยกระดับ ฯ 12. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล DLTV / DLIT 13. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) 14. หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 15. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 16. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
10.	กรกฎาคม 2566	1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2. 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 คนตรี 3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. การจัดการศึกษาเด็กพิเศษเรียนร่วม 5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 6. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 7. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล DLTV / DLIT 8. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) 9. หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา 10. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 11. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
11.	สิงหาคม 2566	1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2. 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 คนตรี 3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 4. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น	

ลำดับที่	เดือน	ประเด็นการนิเทศ	หมายเหตุ
		5. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 6. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 7. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) 8. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 9. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	
12.	กันยายน 2566	1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3. การอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น 4. การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) 5. การนิเทศโครงการ/กิจกรรมที่รับผิดชอบ 6. การนิเทศภาระงาน 4 งานของโรงเรียน	

หมายเหตุ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การปฏิบัติการนิเทศ จึงมีการปรับเปลี่ยนในบางช่วงโดยกลุ่มนิเทศติดตามได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการนิเทศออนไลน์ (Supervisor War Room)

การสรุปผลการนิเทศ

ในการนิเทศแต่ละครั้งให้สรุปผลการนิเทศ ดังนี้

๑. สะท้อนผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ
๒. บันทึกสมุดนิเทศเชิงสร้างสรรค์ค้นหาจุดเด่นก่อนจึงเสนอแนะในข้อที่ควรพัฒนา (ไม่นำ สมุดนิเทศกลับมาส่งสำนักงานเนื่องจากสมุดนิเทศควรอยู่ประจำโรงเรียน)
๓. สำเนาการนิเทศเพื่อเก็บเป็นหลักฐานการนิเทศ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการเดินทางไปราชการ
๔. สรุปผลการนิเทศส่งกลุ่มงานนิเทศตามแบบที่กำหนด ๑ ครั้ง/เดือนส่งทุกสิ้นเดือนเพื่อกลุ่มงานนิเทศจะได้บันทึกเสนอผู้บังคับบัญชาต่อไป (รายงานผอ. ก่อนวันที่ ๕)

แบบรายงานผลการนิเทศ

ของนาง..... เดือน..... ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

วันที่	โรงเรียนที่รับการนิเทศ	รายการ/เรื่องที่นิเทศ	วิธีการนิเทศ/ผลการนิเทศ
ตัวอย่าง วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒	โรงเรียน ก	ภาษาไทย - การอ่าน - การเขียน	๑. สังเกตการสอน ๒. สະท้อนผล ๓. แจ้งผลผู้บริหาร ๔. ผลปรากฏว่า ครู..... ๕. ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง.....

การรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กำหนดให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนต้องรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศ ดังนี้

๑. รายงานผลการปฏิบัติการนิเทศประจำเดือน

ศึกษานิเทศก์แต่ละคนต้องทำบันทึกการปฏิบัติการนิเทศตามภารกิจ / กิจกรรมรายเดือนตามแบบฟอร์มที่กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ร่วมกันจัดทำขึ้น จากนั้นนำส่งผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

๒. รายงานการปฏิบัติราชการ ๖ เดือน ศึกษานิเทศก์ต้องทำรายงานการปฏิบัติราชการตามบทบาทหน้าที่ ปีงบประมาณละ ๒ ครั้ง ตามประเด็นที่กำหนดจัดทำเป็นเอกสารรายงานรูปเล่มพร้อมร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน โดยมีกรอบการเขียนรายงานการปฏิบัติงานดังนี้

กรอบการเขียนรายงานการปฏิบัติงาน

๑. ข้อมูลผู้รายงาน

๒. หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย (ตามคำสั่ง สพป.ตราด)

๓. ผลการปฏิบัติงาน

๓.๑ งานตามมาตรฐานตำแหน่ง

(๑) งานนิเทศ

(๒) งานศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ

(๓) งานวิจัย

(๔) งานติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

๓.๒ งานตามกลุ่มภารกิจ

๓.๓ งานกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓.๔ งานอื่น ๆ (งานพิเศษ งานโครงการ ฯลฯ) ๔. แนวทางการพัฒนางานในรอบต่อไป

ภาคผนวก

มาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์

หมวด ๑ มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพของศึกษานิเทศก์

ข้อ ๑ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องมีมาตรฐานความรู้ ดังต่อไปนี้

(ก) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดย มีความรู้ ดังต่อไปนี้

- (๑) การนิเทศการศึกษา
- (๒) นโยบายและการวางแผนการศึกษา
- (๓) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน
- (๔) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (๕) การบริหารการจัดการศึกษา
- (๖) การวิจัยทางการศึกษา
- (๗) กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ
- (๘) การบริหารการจัดการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (๙) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ

ศึกษานิเทศก์

(ข) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการนิเทศการศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง

ข้อ ๒ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องมีมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๑) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี หรือมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนและมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษารวมกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบปี

(๒) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่

หมวด ๒ สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ตามมาตรฐานความรู้

ข้อ ๓ การนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

- (๑) หลักการและรูปแบบการนิเทศ
- (๒) วิธีการและกระบวนการนิเทศ
- (๓) กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา
  - (๓.๑) การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา
  - (๓.๒) การสร้างทักษะในการนิเทศ
  - (๓.๓) การใช้กลยุทธ์ในการนิเทศ
  - (๓.๔) การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ
  - (๓.๕) การควบคุมและการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(๔) การนิเทศภายใน

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

(๒) สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้การสอน และการบริหารจัดการศึกษา

(๓) สามารถประสาน สนับสนุน และเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) สามารถใช้เทคนิคการนิเทศได้อย่างหลากหลายด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

ข้อ ๔ นโยบายและการวางแผนการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) ระบบและทฤษฎีการวางแผน

(๒) บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

(๓) แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ

(๔) การวิเคราะห์และกำหนดนโยบายการศึกษา

(๕) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(๖) การพัฒนาและประเมินนโยบายการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำ ตรวจสอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อการจัดทำนโยบาย แผน และการติดตามประเมินผลด้านการศึกษา

(๒) สามารถให้คำแนะนำ ตรวจสอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงาน และการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

(๓) สามารถให้คำแนะนำ ตรวจสอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ข้อ ๕ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร

(๒) การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

(๓) หลักการพัฒนาหลักสูตร

(๔) การจัดการเรียนรู้

(๕) จิตวิทยาการศึกษา

(๖) การวัดและการประเมินผล

(๗) การจัดการศึกษาพิเศษ

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำ ตรวจสอบเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา

(๒) สามารถสาธิต แนะนำครูให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน

(๓) สามารถประเมินหลักสูตรและการแนะนำ หลักสูตรไปใช้

ข้อ ๖ การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) การบริหารคุณภาพ

(๒) การประกันคุณภาพการศึกษา

(๓) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

(๔) กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำ มาตรฐาน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

(๒) สามารถนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

(๓) สามารถให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และการวางระบบการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการประเมินภายนอก

ข้อ ๗ การบริหารการจัดการการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา

(๒) หลักการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(๓) การปฏิรูปการศึกษา

(๔) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

(๒) สามารถนิเทศการบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

(๓) สามารถบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ข้อ ๘ การวิจัยทางการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) ระเบียบวิธีวิจัย

(๒) กระบวนการวิจัย

(๓) การนำผลการวิจัยไปใช้

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน

(๒) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการ
เรียนการสอน

(๓) สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัด การศึกษา

ข้อ ๙ กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ประกอบด้วยสาระ ความรู้
และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) กลวิธีการน าเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

(๒) การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษาค้นคว้าและอื่น ๆ

(๓) การวิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถเขียนเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ

(๒) สามารถแนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่ครูและบุคลากร ทาง
การศึกษา

(๓) สามารถนำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมต่อการ
เรียนรู้

ข้อ ๑๐ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๒) อินเทอร์เน็ต

(๓) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

(๔) ระบบมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์

(๕) สำนักงานอัตโนมัติ

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตน และการพัฒนางานได้อย่าง เหมาะสม

(๒) สามารถให้ค าปรึกษา แนะนำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัด การศึกษา
แก่สถานศึกษา

ข้อ ๑๑ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ
ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์

(๒) จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์

(๓) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(ข) สมรรถนะ

(๑) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์

(๒) มีหลักธรรมในการนิเทศ และประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

หมวด ๓ มาตรฐานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

ข้อ ๑๒ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการ พัฒนา วิชาชีพทางการศึกษา

(๒) ตัดสินใจปฏิบัติการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับการ นิเทศ

(๓) มุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติการจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็ม

ศักยภาพ

(๔) พัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

(๕) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นล าดับ

(๖) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

(๗) รายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

(๘) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

(๙) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

(๑๐) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

(๑๑) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ

(๑๒) สร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๔

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

ประธานกรรมการคุรุสภา

กฎกระทรวง การประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจ กัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระท าได้โดยอาศัยอ านาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ ให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากวิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพที่ ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การประสานงาน และให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา ต่าง ๆ ประกอบกับมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ บัญญัติให้การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น เพื่อให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุมที่มีมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

**กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**